

ETHDIARI

Numerò 177
diuendres 6 d'agost 1999

HUELHETON

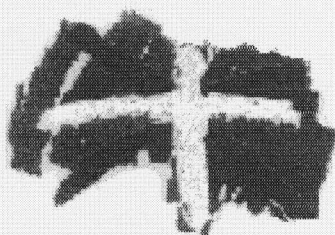
DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

ETH LENDAKARI IBARRETXE DEMANE UN MÈS GRAN COMPROMÍS TAMB ERA PATZ

Dempús de quate ans de suspension en protesta pera violéncia d'ETA, ager se recuperèc era recebuda der Ajuntament de Vitòria tamb motiu deth dia gran des hèstes. Eth lendakari, Juan José Ibarretxe, demanèc un màger compromís des fòrces politiqües tamb era patz. Era recepcion des autoritats locals e vesies siguec suspènuda en 1995 coma protesta peth segrestament de José María Aldaya. Es eveniments de posteriors ostius, enes que tanben i aguec segrestaments, heren qu'eth darrèr Ajuntament, presidit per José Àngel Cuerda (PNB), non convoquésse aguest acte. Ager, eth baile de Vitòria, Alfonso Alonso (PP), di-dec en sòn discors que toti compartissen "eth madeish ideau de justícia e un madeish amor

pera libertat". Tanben senhalèc qu'era "exigéncia de patz e de solidaritat ei era basa sus era quau auem d'assolidar eth futur". "Que viuem tempsi d'incertitud, mès tanben d'esperança en qu'auem de fondar era nòsta identitat en aquerò que mos junh", manifestèc Alonso. Peth sòn cant, eth lendakari Juan José Ibarretxe demanèc a toti es partits politics, dehòra der acte oficiau, un mès gran compromís tamb era patz. Ibarretxe concretèc era sua crida a trabalhar pera patz en EH e PP, en tot soslinhar que non acompanyarà "a fòrces politiqües que guarden entà darrèr, ben perque vòlen perpetuar determinades formes de violéncia o perque non volguen gèsser deth sòn immobilisme".

CCOO QUALIFIQUE D' "INSUFISENTES" ES POLITIQUES SOCIAUS QU'APLIQUE ERA GENERALITAT

Eth sindicat CCOO qualifiqüèc ager d' "insufisentes" es politiqües sociaus en immigracion qu'aplique actualament era Generalitat, en ua avaloracion generau deth tèxte dera Comission Parlamentària que debatís era refòrma dera lei d'estrangeria. Eth responsable dera immigracion e president deth Centre d'Informacion entà Trabalhadors estrangers (CITI), Miguel Pajares, remerquèc qu'era lei "ei un auanç important ena reconeishença des drets entàs immigrants estrangers", maugrat apuntar eth besonh d'aprovar aguesta refòrma pendent era actuau legislatura, "senon, entara pròplèu, mos arribe normatiues europèes que meterien en perill era sua aprobacion". "De moment, es normatiues europèes apunten per un camin plan restrictiu que non ei era linha ena quau se plantege era nòsta lei d'estrangeria", hige Pajares. D'aute costat, CCOO afirmèc qu'era refòrma dera lei contié encara diuerses defisences

"ath torn deth dret ara salut, ar aspècte laborau e en regim sancionador". Pajares soslinhèc que, maugrat qu'era refòrma permet qu'era assisténcia sanitària entà immigrants en situacion irregulara se balhe sonque en cassi d'urgéncia tamb excepcio a menors e hemnes embarassades, "eth dret ara salut a d'èster universau, e s'aurie de dar en quinsèvolh situacion". Entad açò que tanh ath permís de trabalh coma exigéncia entà accedir ath mercat laborau, eth responsable d'immigracion de CCOO afirmèc que supause un tracte discriminatòri entàs residents estrangers atau com era discriminacion per sectors d'activitat. Segontes Pajares, eth permís de trabalh non ei de besonh e sonque servís entà complicar es tramits de residéncia e renauçion. Era regulacion des fluxi migratòris demore garantida tamb era exigéncia deth permís de residéncia". D'aute costat, Pajares expliqüèc que CCOO

UN TOTAU DE 335 MÒRTS ENES CARRETÈRES CATALANES D'ENÇÀ DE COMENÇAMENT D'AN

BETLAN

Un totau de 335 persones an morit enes carretères de Catalonha enes sèt prumèri mesi de 1999, 19 mès qu'en madeish periòde de 1998, segontes era Prefectura Provincial de Transit. Eth nombre d'accidents mortaus tanben a apujat, en tot passar des 247 der an passat, as 280 dera prumèra mieitat d'enguan. Agustes donades se produïssen maugrat qu'en junhsèga, per dusau mes consecutiü amendric eth nombre de victimas. Era amendrida des limits per-

mes d'alcòl en mes de mai ei ua des causes dera baishada, 27 mòrts mens en dus mesi. Er accident mès soentat ei era gessuda de via, tamb 139 victimas, 35 mès qu'est'an passat; dempús ven era collision frontau, tamb 85 victimas. Agustè accidents provoquèren eth 66% des victimas registrades enquia ager. Ath delà, an aumentat es atropelhaments, qu'an provocat 28 victimas enguan, pes 18 der an passat. D'aute costat, pendent eth mes de junhsèga sigueren

denonciadi 100 conductors dempús qu'era sua infraccion siguesse cuelhuda des der elicoptèr dera Direccion Generau de Transit. Es conductes denunciades mès soent sigueren es auançaments dangierosi, linhas contínues, conduccion temerària e circulacion per zònes excluides ath transit. Eth procediment se base en qu'un còp er elicoptèr a observat era infraccion, ac comuniquè as agents que patulhen era carretèra, es quaus arturen eth veïcul e notifiquen era denúncia ar infractor.

s'oposarie a ua limitacion per contingent des permisi per reagropacion familiara "perque ei un dret de toti es que ja son aciü". Ath delà, entad açò qu'ei ath regim sancionador, hige que "era expulsio a de pèrder importància e as personas que vien en situacion irregulara, abantes de daurí-les un expedient d'expulsion se les a d'aufrir era possibilitat de regularizacion".

Ena refòrma s'a introduit era possibilitat d'obtier era demorança se se denóncie as màfies que trafiquen tamb immigrants, mès tau coma remerquèc Pajares "non s'a aplicat çò de madeish as empreses que profiten era sua situacion irregulara entà espleitá-les".

AGENDA

HÈSTA MAJOR DERA VÈRGE DES NHÈUS DE VAQUÈIRA

11.00 **Campionat de natacion**, ena piscina der otèl Montarto.
17.00 **Concors de reposteria**, en Fòrum.
18.00 **Liurament de prèmis** des concorsi de diboish e reposteria, e deth campionat de natacion, e **fin de hèsta** en Fòrum.

CONCÈRTS

Concèrt deth cicle **ROMANIC MUSICAU**; duo de vriolins, a compdar des 22.00 ores ena glèisa de Sant Pèir d'Escunhau.

EXPOSICIONS

MÒSTRA D'AQUARÈLLES de Màrius, ena Sala d'Exposicions dera Caixa de Cata

lunya de Vielha, en ores d'oficina de maitin e de 17 a 21 deth ser.

Exposicion d'**ART FLORAU**, enquiath 15 d'agost, ena Bibliotèca Municipal de Vielha, de 17 a 20 ores.

Exposicion d'**ESCULTURA** de Glòria Corona, enquiath 31 d'agost, ena glèisa de Sant Joan, Artes.

Exposicion, talhèr e venta de **PRODUCTES ARTESANAUS DERA VAL** -husta, flors, ceramica, veire, hormatges, patés..., ena casa Joanchiquet, Vilamòs, enquiath 31 d'agost (d'11 a 14 e de 17 a 20 ores).

Exposicion **FLORA I FAUNA DELS PIRINEUS**, enquiath 31 d'agost, en Espui-Val Fosca (Palhars Jussà).

ETH PINTOR MÀRIUS INAUGURE AUÉ UA EXPOSICION EN VIELHA

Aué, ena Sala d'Exposicions dera Caixa de Catalunya de Vielha, eth pintor Màrius inaugure ua mòstra d'aquarelles dera sua darrèra produccion. En totau seràn ua cinquantea d'òbres que se poderàn veir en orari de maitin, es dera oficina bancària, e de tarde, de 17 a 21 ores.

Er aquarellista Màrius coneish eth nòste país e justifique era sua preséncia entre nosati tamb es següentes paraules:

"Sò enamorat dera Val d'Aran. Des sues montanhes, que parlen as que sabe veir, de toti es verds que les guarnissen, de toti es cèus que caperen aguesta tèrra, autant des blus e esclarits com des vrespades e enquia des oratges damb tota era sua grandesa. Mès, çò que mès me shaute son es infinits cornèrs d'aigües tranquilles o de torans que baishen de pèira en pèira, e era comunio intima damb es arbes que les entoren. Eth shebiteg der aire entre es branques e eth tapatge dera aigua sautirejant son era suprèma oracion entad aqueri que saben escotar".

Màrius

"AJUDATZ-MOS, PATIM ENÒRMAMENT EN AFRICA"

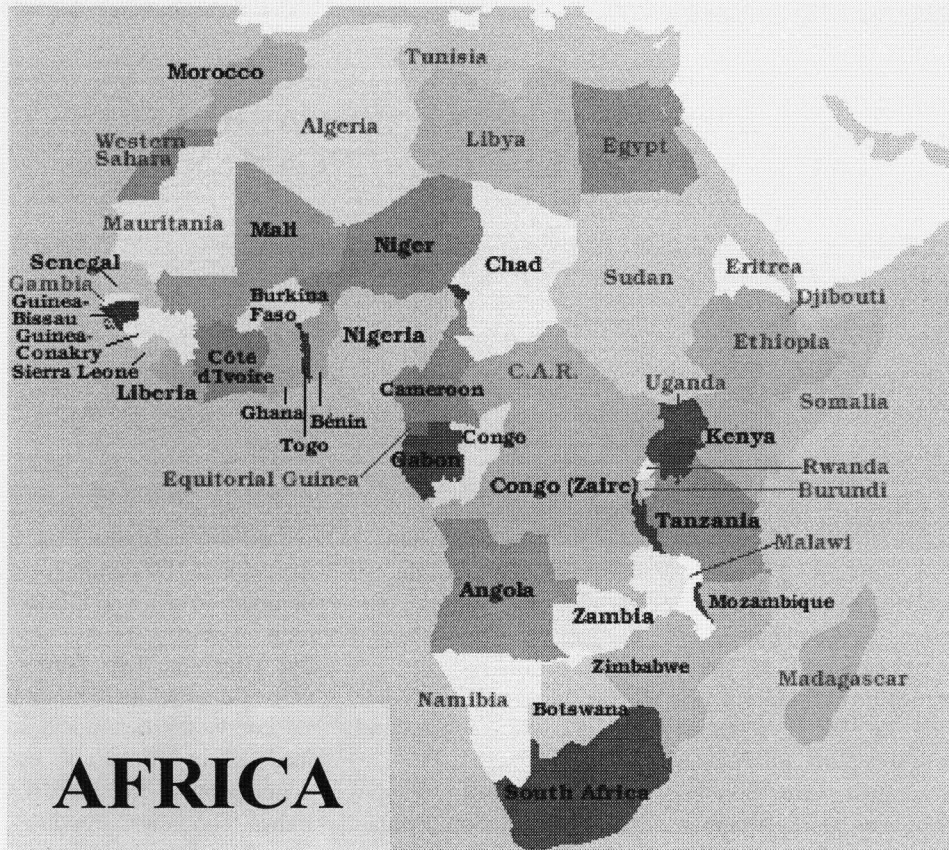
Era carta que commò a Euròpa

Era frasa "Ajudatz-mos, patim enòrmament en Africa" ei era idia centrau d'ua carta que dus mainatges guineans esgrigueren

as qu'eri criden "responsables d'Euròpa", e que se trobèc enes sòns còssi congeladi en trèn d'aterratge d'un avion que venguie de Guinea e aterrèc en aeropòrt de Brussèlles.

Yaguine Koita e Fodé Tounkara auien 14 e 15 ans e èren estudiants de Guinea-Conakri; dus polisons que moriren en tot sajar de gesser dera praubesa.

Era carta d'aguesti joeni -que reproduim intègra ara seguida- ei ua accion revendicatiua simpla mès ben clara des desigualtats dera societati; tot un simbèu.

Excellències, senhors membres e responsables d'Euròpa,

Auem er aurable plaser e era grana confiança d'escriuè-les aguesta carta entà parlà-les der objectiu deth nòste viatge e deth patiment qu'auem es mainatges e es joeni d'Africa. Mès, abantes d'açò, les presentam era nòsta salutacion mès deliciosa, adorabla e respectuosa tamb era vida. Entà pr'amor d'açò, siguen vostés eth nòste supòrt e era nòsta ajuda. Vostés son entà nosati, en Africa, es persones as quaus cau demanar ajuda. Les suplicam, per amor deth sòn continent, peth sentiment qu'an vostés entath nòste pòble e, sustot, pera afinitat e er amor que vostés an tàs sòn hilhs, as quaus estimen entà tota era vida. Ath delà, per amor e era timidesa deth sòn creador, Diu totpoderós que les a dat totes es bones experiències, riqueses e poders entà bastir e organizar ben eth sòn continent entà que sigue eth mès polit e admirable entre toti. Senhors membres e responsables d'Euròpa, ei ara sua solidaritat e ara sua bondat as qu'aperam entà qu'ajuden Africa. Ajudatz-mos, patim enòrmament en Africa, auem problèms e mancances en terren des drets deth mainatge. Entre es problèms auem era guèrra, era malautia, era manca d'aliments. Entad açò qu'ei as drets dera mainadèra, en Africa, e sustot en Guinea, auem massa escòles, mès una gran manca d'educacion e d'ensenhament: exceptadi es collès privats, a on pòden auer ua bona educacion e un bon ensenhament, mès que cau ua grana soma de sòs. Ara ben, es nòsti pairs que son praubi e an de besonh alimentà-mos. Ath delà, tanpòc non auem centres esportius a on poderiem practicar fòtbol, bàsquet o tènis. Per açò, nosati, es mainatges e joeni africans, les demanam que hèsquen ua grana organizacion eficaça entà Africa, entà permetè-mos progressar. Per tant, se vostés ven que mos sacrificam e exposam era nòsta vida, ei perque se patís massa en Africa. Totun, volem estudiar, e les demanam que mos ajuden a estudiar entà poder èster coma vostés en Africa. Les suplicam, plan, plan fòrtament que mos desencusen entà atrevi-mos a escriuè-les aguesta carta a vostés, as grani personatges as quaus respectam plan. E non se'n desbremben qu'ei a vostés a qui mos auem de queishar dera feblesa dera nòsta fòrça en Africa.

Escrit per dus mainatges guineans. Yaguine Koita e Fodé Tounkara.

PER MOLTI ANS SENHOR ALFARO!

Er escultor valencian Andreu Alfaro a celebrat es sòns 70 ans. Alfaro

arribè en aguesta edat ena plenitud dera sua capacitat creatiua e en tot bastir granes òbres com ara es quate colones que serviràn de por-

tic ara Universitat Autònoma de Barcelona. Ara seguida, coma felicitacion, ne reproduim ua nòta biografica:

UA LONGA TRAUSSADA PERA ESCULTURA

Ena dusau mieitat dera decada des cinquanta, Andreu Alfaro encetèc era sua activitat artistica coma dibuixant e pintor, e hec es sues prumèrs exposicions individuals en 1957 e 1958. Artista de formacion autodidacta, comencèc coma escultor en 1958, tamb ues òbres que hèn vedible eth sòn compromís tamb era experimentacion formau, que les emparente tamb era erència constructiua qu'alavetz se hège en Euròpa. En 1958, Alfaro s'integrèc en Grup Parpalló. Contribuic ara sua reorientacion ideologica entà un art analitic que se nomenèc "normativisme".

Artista tamb ua trajectòria cambianta e diuersificada, a mantiengut, totun açò, quauques concepcions basiques, com era assimilacion ena creacion artistica dera metodologia des procèssi e materiaus industrials, e eth convenciment qu'era escultura a de servir entà simbolizar actituds o arguments collectius.

Enquia mieis ans seishanta, trabalhèc tant tamb salèr e hiu de hèr com tamb varetes e planches laminades d'us industriau, en tot crear formes geometriques enes quaus er espaci forme part consubstanciava des òbres. Ena dusau mieitat des seishanta, eth sòn lengatge devenguèc mès sintetic, cossent tamb era estetica minimalista. Ath madeish temps, comencèc a hèr pècs tamb husta.

Enes ans setanta, Alfaro se dèc a conèisher a un public mès ampli tamb òbres de plexiglàs de color, qu'espleiten tamb abilitat es possibilitats plastiques dera simetria e era repeti-

cion de formes geometriques. Aguestes pècs produïssen susprenenti efèctes optics e cinetics qu'intègren er autor, d'un biais peculiar, tamb aguesti corrents.

Enes ueitanta, dempús dera importanta retrospectiua qu'auèc lòc en 1979 en Madrid (Palau Velázquez, parc deth Retiro), Alfaro hec ua virada ena sua produccion e reprenec problèms basics com eth volum. Tanben i introduisic problèms nauis, com era figuracion, a compdar de reflexions sus grani motius culturals (eth còs uman, eth Barròc, era figura de Goethe, eca.), ath madeish temps qu'emplegaue materiaus mès tradicionals, com era pèira caquièra o eth marme.

Coma reconeishement ara sua exemplara trajectòria artistica e personau, Alfaro a recebut importantes distincions. En 1981, recebec eth Prèmi Nacionau d'Arts Plastiques, "pera sua trajectòria ininterrompuda enes naues formes escultoriques". Tanben a recuellut eth Prèmi Jaume I, amiat a persones e institucions subergessentes en terren dera cultura des Païsi Catalans, atau com eth Prèmi Alfons Roig.

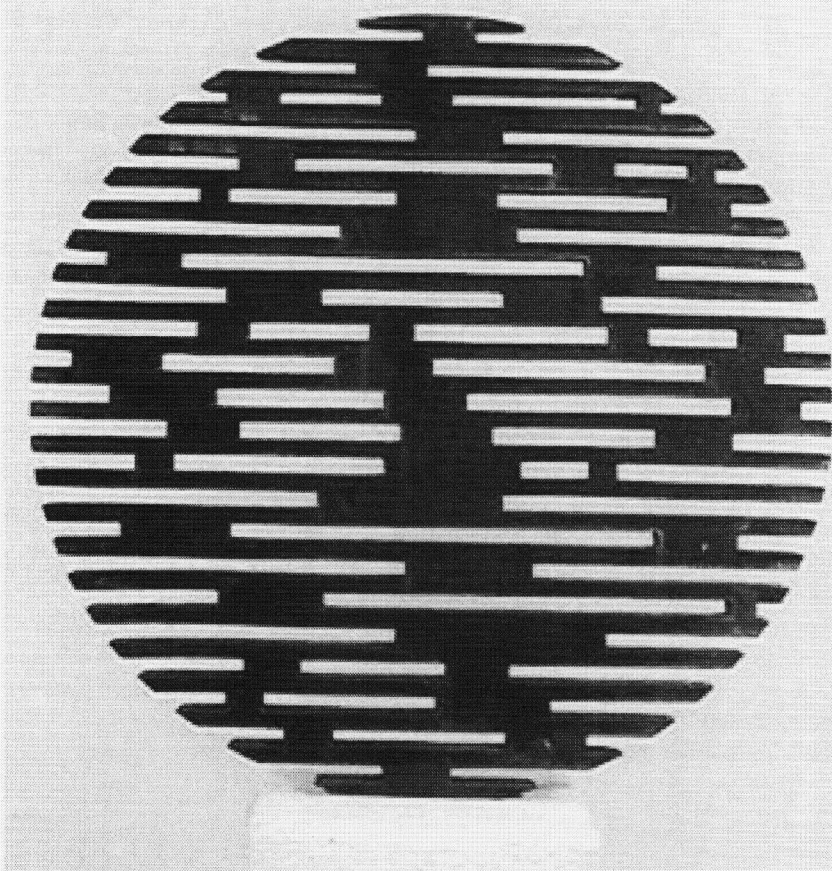
Un tèma a part que son es sues granes escultures urbanas. Bastides a escales susprenentes, an era vocacion d'integrà-se enes espacis publics coma autentics monuments collectius. D'ençà des començaments dera sua traussada coma escultor, Alfaro a mostrat ua especiau vocacion per un 'territòri' tan complex e riscat com era escultura publica. Er autor a demostrat, en aguest camp, ua grana capacitat entà integrar enes sues òbres era li-

bertat de creacion tamb era foncionalitat social dera escultura ena ciutat e enes espacis arquitectonics.

Tamb miei centenat de pècs en ciutats espanyòles (València, Madrid, Barcelona...) e alemanhes (Colònia, Magúncia o Francfort), Andreu Alfaro a arrenhut un reconeishement lèu unanime.

Era sua prumèra grana òbra publica siguec ua escultura entath pati deth Collègi Alemanh de València, hèta entre 1959 e 1960. Ena decada des setanta, subergessen es òbres bastides en Nuremberg (1971), ena autopista A-7 (1971-74) e en Santa Cruz de Tenerife (1973).

Enes ans ueitanta, era importància d'Alfaro coma escultor d'òbres en espacis urbans creish fòrça, e atau recep importantes encomanes d'Espanha e Alemanha. D'aguesta decada son *La força de viure* (1982), ena plaça dera Republica de Magúncia, o es òbres plaçades deuant deth Palai de Justícia de Colònia (1988) e era de Francfort (1990). En Estat espanyòl, era òbra mès importanta rea-

lizada per Alfaro qu'ei *La Porta de la Il·lustració*, projectada laguens dera urbanizacion globau dera avenguda dera Il·lustración de Madrid. Tanben cau remercar eth monument ath Millenari de Catalonha (1991), de 21 mètres d'auçada, era Colona Olimpica quilhada ena Vila Olimpica de Barcelona e eth monument dedicat ara hemna trabalhadora de Terrassa.

Editor e director: Joan-Ramon Colomines-Companys.
Edite ETH DIARI
Família Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA:
Aula Euròpa des Pirinèus (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manel Vidal
locau num.5
(Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau)
25530 Vielha-Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail vivenciaaranesa@ctv.es

Equip de correctors: Xavier Gutierrez.
Equip comercial: Ramon Agulló i Teixidor.